

ХҮН БА БАЙГААЛИЙН

«ШАРГАЯА ЗУНДАА БЭЛДЭ...»

Намарай эхин харын үеэр үр жэмэст модоной залаа набыа саашаа ургалтаа эгсоожо, үндэһинийн лэ газарай шэмэ шүүнэ бэлдэ тогтоодог гэшэ. Үндэһинийн нөөцлэгдэжэ байһан шэмэ бүгдэн эрхэ хабаараа набыа, намаадань хурьжа, ноогоон ургамалы нэгдээдэ шуу. Мүнөө үр жэмэстэ ноогоон шэмэ үүдэ эрэгдэ ургасан гүлүнүүд, сэгдүүд мөнойсөн бүридэжэ байһан.

«Бүздэе тэргээ бэлдэ, вундаа шаргаа бэлдэ» гэдэгтэй хүйтэй сагай бүүгэ эрхын урда станцида нилээд сэхэ хүдэлмэри аюулагдана. Нэн түрүүн модо, ноогоон ургаца хураагданан байха болоно. Газарай хурьшын шинтүүдэгдэжэ, үндэһиний ургалтаа тааруу зохиод эрхэ байдал хангагдадаг. Гэбшье сентябрын наруули дулаан үдэрүүдтэ үдүсэ эхээр унахаа наа, үхэр ноодонь гүлүнэй задарга магад. Тини хүйтэй болоходо бэлдхээр хүдэлмэри ойлгостой.

Модо, ноогоон сагай үлэрийн таагүй байдалаа гэмтэдэг. Жэйшэхэдэ ялгойнони ош хабарай үеэр наранай хурса элшээр шатан дүрдэг юм. Тини заримдаа нэгт-хоёр гэгшүүн, заримдаа бүхэлэ модод түргэн хо-

нон хэмжүүртэй 100 грамм суперфосфат ба 60 грамм хлористо кали хурьжа юм.

Үхэр ноодонь, вишнини, кривовиной гүлүн гү, али үсөөн үр үгдэг гэгшүүдэд

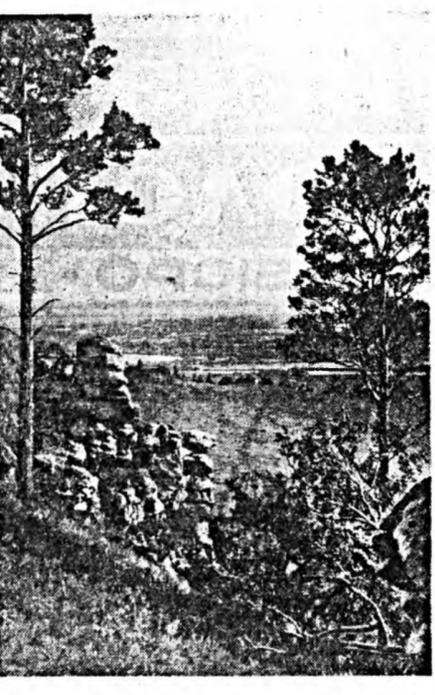
таһалагдажа, эшэһэ ходо-логдон хайгадаг.

Байгал шадарай шэрүүн үларилда зарим үр жэмэстэ модоно хойнооо онго харуулан хэрэгтэй. Нимэ ургамалууды үбэлдөө шоройгоор хушаха шухала. Дулаанда дуратай үнжэглэн малина, вишни, томоноуд үр-тэй ялгойно, гүлөөрөгнэ, хара жэмэстэй рабина гэхэ мэтэ хушалтагуйгоор хүйтэни лабаха аргагүй юм. Түрүүшн хүйтэй найрхатай сасуу, сгябрь харын түрүүшн гү, али хөрдөхи арбан хоногто энэ худалмэри хөгдэ ёһстой.

Саад ургуулаа хушалт-шүүд жэл бүри октябрын 2-ноо октябрын 10 болоторхи болсорто манай станицинаа ноогоон хушалдан абаха аргатай. Мүн Сэлэнгын питомникто, Тохой тосхойдо сентябрын 25-наа үр жэмэстэ ноогоон хун зондо наймаалагдадаг байха юм.

Үхэр ноодонь ноогоон хушалдан абахатайгаа сасуу саадтаа тариха болохо, бэ-шэнь багахан яама соо хээд, дээрхэнь уба юуздэг.

И. НОВОСЕЛОВА.
Бурядай үр-жэмэстэ станицин ахалгаша научна хүдэлмэрилэгшэ.

Хэтын түүхы халагалан Хабсгайн шулуун эгсэ лэ, Холын холо руу нэмжэһэн Халую талам хайхан лэ! Аажам наруула үдэрэн Агаарын тунгалга, нааршаамаар, Улаан, шара үгдээ Уужам нотагня һаруулаан, Утын намарай гүжэмһөө эрлэн сэдэхэти дүрүүхан. С. БАЛДУЕВАП фото.

УЛААН СЭСЭГҮҮД — ИЛАГШАД

СОЧИ Залуушуулай дуунай уласоорондын долоодог фестиваль эндэ тэгсэб. Залуу наһанай энэ һайнээр хөгжмэтэ харгалжа хабаагдашад концертээр дүрээ.

— Ажаадашье, тэмсэлэшье туялзаг, Залуу хүнүүдтэ наһаа сэлэхэлэ, үгдэ болодоо бэри хүсэһэнэ элшэһэн харуулаха арта олотор дугаар түби дэлхэйн хүбүд, басагад члам хуеэр һонорхоно гэдэ «Улаан волинка» гэһэн ашшагата фестиваль үншэмээр гэршэлэ.— Гээд конкурсын жүриин түрүүлшэ, композитор А. Пахмутова ТАСС-ай корреспонденттай хөөрлэдээдэ тэмдэглэ.— Заншала харгалтын онсо шэнжэнь гэгдэл, дэлхэйн залуушүүд гэгдэл тухайгаа өөһэдэнь орон тухай, мүнөө үеын шухала асуудалнуудта ямарар хандага байһа тухайгаа аялга дуугаараа харуулаха аргатай юм.

Бүхы жэлүүдтэ энэ харгалта түрүшнхэз нэмэ олод тэвэлэһэд хабаа-даг. (30 шахуу ороной тэвэлэһэд сугларһан байна) Олон бэлитэй дууша-ды элэрүдэн урдахы конкурсуудай

амжалта эндэ ехэ үгдэ дүрээ. А. Пахмутова хэлнэ. Фестиваль дэһинэ шэнэ дуушадтай танил-һал Днепропетровскдо болон тэ-бүхэ сооһаа конкурсууд иланан соо-шэ уласоорондын харгалжа аял-тайгаар хабаада. Энэнь бүхэ соо-оо курсуудай ашшаг түгтэй үншэ-мэ баримта болоно.

Жүриин шиддэбэриин ёһоор, го-олгодоогүй. Совет дувшад Тамара штелин болон Аргентинийн тун-Карлос Фернандо Перосель де Пе-ныгэдэхи шангай лауреадууд боло-

Совет дувшад Эна Юзбашини го-та Пярэгс, Буа Игны Сафунгов гэгшэлтэ гурбан хөвдөхи шанга-тогдобо. Дүрбэн гүсэхэдэ: Минь Дык (Вьетнам), Жером (Корея), Кисомаара Лаугарт (Бернд Кюллер (ФРГ) гурбадаа ла-лаар тэмдэглэгээ. Фестивальда го-һан юһэн хүн дипломуудаар шама-

ХҮРШЭЖЭРЭЙ НОНИН

АНГАР-ДУНАЙ
БРАТСК. Эндэхи алюминийн заводо һонирхолтой үйлэ эр-гэлэ болобо: аяар холын Юго-славини Бирач гэжэ гурдоодо миллиондохи тонно глинозем шэрээн түмэр замтай состав хурьжэ эрээ бшуу: «Миллион тонно: Бирач-Братск» гэжэ аржитар бээшээтэй цистернын түмэр замтай платформо дээр эржэ эгсоходоно, металл дүргүүд митинг эилбэ.

«Делитэ металл үйлэбэр-рилын түлээ энэ үнэтэ түү-шэ эд аяар Югославинаа хэ-дэн жэл соо абажа байнаид, — гэжэ Братскын алюминийн заводо ахамдэ инженер Н. С. Матвеев ээлбэ. Орондоо аха-дун сооһилсэ орон руу Ан-гарын эрхэһэй алюминийн шуха-ланууд элэгдээдэ.

Ангар Дунай хоёрой хо-орондо хэдэн мянган километр заагшье һань, энэнь ажа-даг харисаанда һаад болоно-гүй. Дэлхэй дээрхэ энэ гэдэ то-мо гидроэлектростанциуд нэгэ-нэ Ангар ГЭС-тэ Юго-славини Братск (түмэр үлдэ-нүүд) гэжэ гидроэлектростан-циуд барилгадэ, энергетигүүд үйлэбэрчин практикка гарадаг

һандэл адли часуудан байһа, — гэжэ П. И. Дюков хөөрнэ.

Часай музей олодоо шаагдана. Тэрэниин хуурай хурса болод, хэсэ-сэгшэй оролдолом, тэ-К. Ж. ДАЛАЙ ДЭЭРХИ...

БРАТСК. Энэ гурдоо-рини табигданһаа хой-шоо Братска далай дээр-хоодо: 350 жэлэ са-1631 оной зун атам-сим Перфильев түрүүн-сэгшүү Ангар музеем-едэ анхэ түрүүн музеем-кээшэ энэ үйлэ эрхээр-хотын түгэ элһэн бай-Тамарад түшөөтэй-митинг болоо. Унгарын-гай мүнхэ дурсалһаа и-телподууд хуурайла-кэтэнүүд дүлэтэ ула-Сибирини дэһэн огтор-тэ зураа. Сэйһаа бу-нүхэдэ дурсалһаа и-уруу руу хаягда. Ветер-гартэ яган геоэдикум-һаа.

КОСЫГИНАЯ НЭРЭМХИ ГУДАМЖА
КИРЕНСК. Хорвоо энэ-дэ худалһан Алексей-левич Косыгинай нэр-нэгэ гудамжадо олго-Энэндэ зороулагдан-һонол боломо, мемор-самбар нээгдэ.

«ВЕСТОК» — СИБИР-ПРАВДА» ГАЗЕТИ

Э Т Ю Д

Нямияа сээсэй хөөбэриин үлээжэ, «табаан» гү, али «бөдөө» гү гэжэ элэрүүн «бөдөө» хөһө жэгтэй һонин бэлдэ, «табаан» болоходоно, үншэ эрхэһөө голордоого һанадаг, нилээдэй хүрмээр. Агаар, хороод лэ, шад соого-го гурба үлээгдэл эрээ, «эмьһэн» илгаруулаха, «та-дэһа» һань, баяскал мэдэ-шэ даа. Хүшэн жэмдэ дү-рэйгэ тадаа «ээсээр» нямия-нуудта мээхэй һэн аабсаб.

Угыһье һаа, «хүшэн гүлэй» сээһин хүшэ шубунай худал үмдэхүүлжэ, хэмжээд үсөө һаа,

ХОНХОНУДАЙ «ЖЭНГИРХЫЕ» ДУУЛАА ҺЭМ...

ямар юм ааб гэжэ һанаашар, хөдөг, магад анхан сагта нэр-рээшье шубунай худал таара-ма зөөри байгаа юм аабы гэ-жэ гэһэн ухаандаа нэмжээд абадаг ҺЭМ. Тээд хүшэ шу-буун намжуу хүндэ баригдаха-гүйн даа, тэрэ ангуушан Гом-бо үбжөөдөл хэлжэ гуйгаа һаа, болохотой гэһэн гү гээд һанадаг, зүгөөр эрхээдэггүй, дэн лэ һаа тэгэр бөрдөдө аба-тангаб гэжэ өөһөө удамшье-гүй шүүмэһээд бэлэй.

Ягаалг саган үнэтэй аад, жэмжээн монсуудайнуудһаа бү-рхэдэи толгойтой, уян зөөлөн

аад, хухардаггүй эшээрэй сээ-гүүдээр хани басагадэяа сүг-тэтик мөлгэй гүрээдэ ҺЭМДИ. Бидэ багашууһы сүрэнэн мээ-тээр бээдэ татадаг эдэ сээ-гүүд бэрүүн хадьмэһэй сээ-гүүд түбэ болгон хушадаг ҺЭМ. Ообо түбэ нэгжэе сээгүү-ды (манай нотагта тэмгээ нэрлэдэгдэг) хормойдоо сүг-гүүлдэ, нээгэ газарта һуужэ, уран шадабаржа элэрээдэг бэлэй. Каанай хата а н мэтэ гоо болоһон мэтэ мэдэрлээ абтан эдэ тэтик мөлгөһүүдтэ нээжэ дүрэгдэ-дэг, хэмжэй эгээл һахан гэ-

шэб гэжэ тодорхойлдог ҺЭМДИ. Нүгүн хонхор соо хорон ур-тиган хонхо сээгүүды жэм-гирүүлэ хэдлэг гаргадаг ҺЭМ-ди. Тээд ягаад жэмгирхэбэ-дэ, дуугаһан лэ һэбшэ һаг-хинда найргалан, жэмгирхэбэ һаванин болохотой һэн гэ-һэншүүдэр толгойгоо гун-халзуулаха. Ай, хөөрэй энэһини наһане ойлгожо байһал гэжэ һанахадэ, эхэи хүндэбэ бэ-лэйбэ! Дүмүүхээр элбээд тэвэлдэ, нэрэ элдэбтэй гара-даг һэн аабсаб. Нэгтэ үдэрөө дүрэн нээжэа эсээд, унтажа байхадэ, дуратай сээгүүдин

ЭГЭЙ-ГАЙ

Сентябрь харын үгээрэй байһан гурбадхи долоон хо-лоон туршда ГАЙ-гай хү-дэлмэрилэгшэ хотгуугаар машина жоолодожо лбаһан зуугаад хунне харгы дээрэ бариха. Хотгуугаар машина жоолодохо дуратуйшуд соо-лоо ДВРЗ-гэй худалмэрилшуд Н. Сластин, В. Дуванов, Е. Козлов, ошонжоруудта лама нүүдэл 20.дохы колонини ахмад механик Г. Костромин, СССР-эй Наукануудай ака-демини Сибирини отделеини Бурядай филиалы инженер А. Заяханов, авиазаводы ба-ригдэхабарсарлын управле-нияи мастер Ш. Галууны, бусадые нэрлэлэйт хэ. Эдэ-нэрэй материал ГАЙ-гай захир-гайнай комиссин үзэм-жээд элэгдээхэй.

Үгээрэд байһан долоон хонхой туршда харгын-тран-спортна хорин усаһаа ула-жалан, гурбан хүн наһа ба-раран, 27-ниниш гэмтэһэн байна. Тэдэни дундаһаа ошон хүнүүд гэмтэ. Тинхэдэ хот-гуугаар машина жоолодожо яһан табан хүн авардаа ороһон байба. Харгын-тран-спортна гэнэ усад гэгшэд ябаган юһэн хунне дайрһан, найман жоолоход машинану-удаа мургалдууһан байна.

Харгы дээрэ ехэ авары гэг-шэдэй дундаһаа Турунгаевай лэхсөхий худалмэрилэгшэ Родноныи нэрлэлэйт. Тэрэ хотгуугаар тосхойноого үлэ-сөөр гүйгээдэ, бэлгэ хү-нүүды дайруулаа. Эндэ дүр-бэн хүн, тэрэ тоодо һургуу-лын наһа гүйсөөгүй үхбүүв гэгшээсээ. Улаан-Удын хоёр-дох автотранспортна пр-диря-ини автобусовой жоолошон К. Конетановон. Агагтын трак-тин 37-дахы километр тэргэ харгын захда байһан ашанаан ма-шина мургалархо. Эндэ ав-тобусовой жоолошон, хэдэн пассажир гэмтэһэн байна.

Судна-бүтээлгэн заводоы худалмэрилшын Сидоров Улаан-Удын районной Колобни тос-лон шадар зугаан наһатай басага дайруулаа. Тинхэдэ тэрэ үхбүүндэ түргэн туһалаан, жа зүүлэхэ нангин улаһаа дүрэгшүү тэрэлшоо хайюм. Нэгэндэ нэтэрһэн энэ этэ-сээд холшые ошонгуй бариг-данан байна.

Бурядай АССР-эй Дотоо-дын хэрэгүүдэй министрест-вын ГАЙ-гай захиргаанай комиссини шиддэбэриин ёһоор 59 хүн машина жоолодохы эрхэһэ хангадаа.

Н. СЕМЕНОВ,
ГАЙ-гай худалмэрилэгшэ.

СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ

НАМАРАЙ ОЧКО ҮНЭТЭЙ

«А» классай хоёрдохы бү-дэгтэ наададаг манай зонини футболуистуудай дунда ээл-жээтэ — хорин дүрбэдхи, хорин табатахи уулаалганууд үнэгэрэгдэбэ. Эдэ уулаалга-нуудай дүн согсожо үхээд-дэ, талмайн эээдтэ айшаар ошоһон дүрбэхэн лэ коман-дыни футболуистууд илажа гаранан гү, али тэнсөөн бай-ба. Жэшэнь, нааданай хо-ёрдохы хахадһаа мурьсөөнэй таблица толгойлоо эхилһэн Барнаудай «Динамо» ко-манда Рубцовский «Торпе-до» айлшалхадаа, талмайн эээдэ 3:1 тоотойгоор ила-жа, мурьсөөнэй таблицада байдалаа улам һайжаруула-шадаба.

Мурьсөөнэй таблицада хо-ёрдохы һуури ээлээд лбаһан Красноярский футболуист-нууд Цёриини «Звездагай» ко-мандада айлшалхадаа, ээ-нэртэ 0:3 тоотойгоор шүү-дэг. Уадаахи һууридаа га-раран Ангарский «Ангар», Владивостогый «Луч» коман-данууд хоёр уулаалга өһөд өһөдөһынэ стадион дээрэ үн-гэрэгдэбэ, хөуулаа айшаар эр-һэнни командануудые шу-дгад табига Жэшэнь, «Ан-гаргай» футболуистууд Ом-ский, Нижний Тагилгай ко-мандануудые 1:0, 2:1, «Луч» команда Новосибир-ский, Новокузнецкий фут-болуистуудые 6:0, 2:1 тоо-тойгоор илажа гарахадаа, эр-

ТОБШОХОНООР...

МЭРГЭН БУУДАЛГА. Бурядай АССР-эй болон Мон-голой Ардагй Республиканы суглуулагдамак командану-удай хоорондо нүхэд ёһоной уласоорондын мурьсөөн Улаан-Батаар хотодо болоно дүрбэ-Б. Мэргэшүүд 16 ондо ондоо элбээр мурьсөө. Эдэни арбанһан манай рес-публикын, түлөөлгүшэд ила-жа гараба.

РФСР-эй «чемпионка», «Урожай» бүлгэмэй област-ной соведэй тренер спортын мастер Майя Мадасон энэ-һайн һорилго бэлдэхэлэй байһанаа харуулажа, иларта туһалһан байна. Бурядай багшанарай институтдай студентка Наталья Бальнева һистоделээр буудахадаа хёр-ло мэрги байһанаа харуу-лаа. (ОСААФ-ай инструктор Алексей Гасков, 9-дахы һуругулин ивогшана Ира Рыкина. Бурядай хуёо ахакын институттай студент Александр Рыжков, 1-дахы һуругулин ивуртга Ира Мещерякова болон бусад иларта туһалажа, командала түрү һуурида гаргалсаба.

БАРИЛДААН. Дэлхэй та-ба даһин чемпион Али Али-евый шанда хүртэхын түлөө мурьсөөн Дагестанай АССР-эй нислэстэ — Махачкала хотодо болоно дүрбэ. Дэл-хэйн долоон оройно 150 га-рбан бэлитэй бэрхэ залуу ба-риладанһан энэ мурьсөөдэ хабааланан байна. Энэ еха нааданда хабааланан манай бүхшүүл сооһоо спорттын мастерууд Л. Анусев, В. Гатанов гэгшэд ялаха эдб-эрхэй һайнаар барилдажа, эрхим зургаанай тоодо оро-һон байха юм.

ДААМ. Манай республика дотор энэ һонирхолтой наад-ан арба гаран жэлэй тур-ша соо хуужагдэжэ байна. 1972 ондо республиканы түр-үү һуури ээлэхын түлөө мурьсөөн үнэгэрэгдэжэ эхил-лэ һэн. Энэ үе соо манай республика дотор бэлитэй бэрхэ даамшад урган гараа Тухайшалай, Сергей Тернов-ский, Афанасий Лаврентьев, Николай Баранов болон Гусадые энэ талаар дурда-

БОКС. Хүдөөгэй боксер-үүдэй дунда ороной түрү-үү ээлэхын түлөө мурьсөөн Латвини ССР-эй Олай-е хотодо болоно байна Бурядай хуёо ахакын ин-ститутдай студентээр Р. Сан-саранов, Д. Мергегеев, О. Ла-саранов, В. Манягуев болон бусад энэ республикынаа нэрэ хундые хамгаална.

Хуурай хуурай хуурай «Профсоюзай алабай» «Бүхы асуудалуудые сооһо, ахаралтайгаар хэ-лээ» — «Словосочетани» «Звездагай АССР-эй Во-со Советэй саг үргэлжэ миссиниуудта» «Ива Чара хүртээр» — ТАК фотоспортжам, «Права ятнин» газетин реалыи гениал.

ДААМ. Манай республика дотор энэ һонирхолтой наад-ан арба гаран жэлэй тур-ша соо хуужагдэжэ байна. 1972 ондо республиканы түр-үү һуури ээлэхын түлөө мурьсөөн үнэгэрэгдэжэ эхил-лэ һэн. Энэ үе соо манай республика дотор бэлитэй бэрхэ даамшад урган гараа Тухайшалай, Сергей Тернов-ский, Афанасий Лаврентьев, Николай Баранов болон Гусадые энэ талаар дурда-

БОКС. Хүдөөгэй боксер-үүдэй дунда ороной түрү-үү ээлэхын түлөө мурьсөөн Латвини ССР-эй Олай-е хотодо болоно байна Бурядай хуёо ахакын ин-ститутдай студентээр Р. Сан-саранов, Д. Мергегеев, О. Ла-саранов, В. Манягуев болон бусад энэ республикынаа нэрэ хундые хамгаална.

Хуурай хуурай хуурай «Профсоюзай алабай» «Бүхы асуудалуудые сооһо, ахаралтайгаар хэ-лээ» — «Словосочетани» «Звездагай АССР-эй Во-со Советэй саг үргэлжэ миссиниуудта» «Ива Чара хүртээр» — ТАК фотоспортжам, «Права ятнин» газетин реалыи гениал.

САГАЙ УЛААН

Мунөөдэр республиканы торнай сэлжэжэ, бэ-байһа, заһин нотагүүд дүрүу бэрэ орхо. Бай-хойноһоо секунданын 9 метр хүсэтэйгээр һаа-дүртрэ 12 — 17 град-һан болохоор хүдэн Хоной раюнуудта 6 градус хүртээр дулаан

Буряд Унэн

газетэдэ 1982 оной захий хөхөө шамдагты!

Захилай сэн 7 түх. 80 мүн.
Хахад жэлэй сэн 3 түх. 90 мүн.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА
Орбита. 8.55 — Дамжуу-лын программа, 9.00 — «Вре-мя». 9.40 — Угленэй гимнаст-ике. 10.05 — Мультифильм, 10.20 — Ждите Джона Граф-тона — уран һайханыи фильм (1 серия). 11.25 — Киногөөр ая-шалагшадэй клубы. 12.25 — Шэнэ һонин. 15.15 — Шэнэ һо-нин. 15.35 — Ажазы эрхи-лэһин дүй дүршэлэ — барим-тата фильмүүдэй программа, 16.30 — «Шинни ленинскэ би-блиотекэ», 17.15 — «СССР-эй ардагй артистка М. Воитес дуу-лана» — фильм-концерт.

Улаан-Удэ. 17.45 — «Байгал» — программа, 18.10 — «КПСС-эй XXVI сьэдэини шиддэбэриинү-днэ бэлүүлхын түлөө».

ХӨРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуу-лын программа, 13.00 — «Во-ротанский каныон» — барим-татэй фильм, 13.20 — «Танад, түрэлхидэтэ», 13.50 — Юргэны биолог, 9 кл. «История эво-люционных идей», 14.20 — «Отэвүүкы веков» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм, 14.30 — Ивэн Федоров, 14.55 — «ПЛУ-да яма, ямар эргэргэдэ һургада бэ?» Машина бү-тээгшэд. 15.25 — «Багшадэ — экран». Природоведени, 4 кл. «Солнце и солнечная система», 15.45 — «Голубь с оливковой ветвью» — барим-тата фильм, 16.00 — «Актёры урбан бэлтэ», «Актёр тухай гурбан диалог», 17.05 — «Га-дада далайдэ» аяншалга — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм.

Улаан-Удэ. 17.35 — Сонос-холнууд.

САГАЙ УЛААН

Мунөөдэр республиканы торнай сэлжэжэ, бэ-байһа, заһин нотагүүд дүрүу бэрэ орхо. Бай-хойноһоо секунданын 9 метр хүсэтэйгээр һаа-дүртрэ 12 — 17 град-һан болохоор хүдэн Хоной раюнуудта 6 градус хүртээр дулаан